

Blok tematyczny: Czas wolny

Temat dnia: Podróż sposobem na życie (dwie jednostki lekcyjne)

Cele lekcji: utrwalenie związków wyrazowych dotyczących podróżowania, dialogi, rozumienie i interpretacja tekstu literackiego, tworzenie własnej wypowiedzi ustnej, opisywanie obrazu

Pomoce: zeszyty, przybory szkolne, słownik frazeologiczny, karta pracy (w załączniku), załącznik 9.15 (tekst z fragmentem powieści, reprodukcje obrazów)

Przebieg lekcji: Dzień dobry. Pozostajemy w kręgu tematów związanych z podróżowaniem.

Lekcję zaczynamy od przeprowadzenia w klasie burzy mózgów na temat:

Dlaczego ludzie podróżują? (zapis na tablicy i w zeszycie w formie mapy myślowej).

Następnie wypisujemy związki wyrazowe dotyczące podróży:

- *podróż - morska, krajoznawcza, powietrzna, zagraniczna, poślubna*
- *wybrać się w podróż, wyruszyć w podróż, wyjechać w podróż, udać się w podróż*
- *Szczęśliwej podróży!*

Potem uczniowie wypełniają kartę pracy (zał.9.15).

1. Zapoznajemy się z tekstem „Świat w głowie” - fragmentem powieści "Bieguni"

Olgi Tokarczuk (*nauczyciel czyta na głos, uczniowie mają tekst przed sobą i korzystają z niego podczas pracy*).

2. Każdy z uczniów wypowiada jedno zdanie na temat wysłuchanego tekstu - pierwsze wrażenia, pytania, ewentualnie wyjaśnianie niezrozumiałych słów.

3. Streszczenie poznanego tekstu w kilku zdaniach.

4. Określamy typ narracji zastosowanej w powieści i wyszukujemy odpowiednie fragmenty utworu - *narratorka wypowiada się w 1 os. l. pojedynczej. ("Kiedy tylko udało mi się zarobić jakieś pieniądze, ruszałam w drogę.")*

5. Szukamy fragmentów dotyczących rodziców i czytamy je na głos – określamy, w jaki sposób przedstawieni są w tekście rodzice i jaka jest ich postawa wobec życia.

"Moi rodzice nie byli do końca plemieniem osiadłym. Wiele razy przeprowadzali się z miejsca na miejsce, aż w końcu zatrzymali się na dłużej w prowincjonalnej szkole, daleko od porządnej drogi i kolejowej stacji. Podróżą stawało się już samo wyjście za miedzę, wyprawa do miasteczka. (...)

6. Stworzenie na podstawie utworu, za pomocą piramidy priorytetów, listy cech potrzebnych podróżnikowi. Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy i każdej z nich wręcza arkusz papieru z narysowanym schematem (załącznik 9.15) oraz flamastry.

Po zakończonej pracy przedstawiciele drużyn zawieszają arkusze na tablicy i krótko uzasadniają wybory swoich zespołów.

Słownictwo (nazwy cech): ciekawość świata, wytrwałość, cierpliwość, odwaga, mądrość, odpowiedzialność, doświadczenie, ambicja, dążenie do celu, znajomość języków obcych, sprawność fizyczna, otwartość na nową wiedzę, wrażliwość na drugiego człowieka

7. Wyjaśnienie sensu sentencji Heraklita ("Nie można wejść dwa razy do tej samej rzeki") za pomocą cytatu z tekstu.

"Nie zwracała na mnie uwagi, zajęta sobą, zmienna, wędrująca woda, do której nigdy nie można wejść dwa razy, jak się później dowiedziałam." (cytat Heraklita zawiera metaforę mówiącą o tym, że nie można w życiu powtórzyć żadnej sytuacji, wydarzenia).

8. Odszukanie właściwego cytatu będącego odpowiedzią na pytanie: Dlaczego wyjazdy rodziców nie są uznawane przez bohaterkę za prawdziwe podróżowanie?

"Te ich turystyczne wakacyjne wyjazdy, strachliwe, skodą zapakowaną pod sufit. Długo przygotowywane, planowane wieczorami na przedwiośniu (...) Należeli do pokolenia, które jeździło z przyczepami kempingowymi, ciągnąc za sobą namiastkę domu."

"Nie byli prawdziwymi podróżnikami, bo wyjeżdżali po to, żeby wrócić. A wracali z ulgą, z poczuciem dobrze spełnionego obowiązku."

9. Jaka jest postawa bohaterki utworu?

Odszukanie i odczytanie fragmentu wskazującego, w jaki sposób kobieta charakteryzuje samą siebie.

"Moja energia bierze się z ruchu — z trzęsienia autobusów, z warkotu samolotów, z kołysania promów i pociągów. Jestem poręczna, nieduża i dobrze spakowana. Mam mały żołądek, niewymagający, mocne płuca, zwarty brzuch i silne mięśnie ramion. Nie biorę żadnych leków, nie noszę okularów, nie używam hormonów. Strzygę włosy maszynką, raz na trzy miesiące, prawie nie stosuję kosmetyków. Mam zdrowe zęby, może niezbyt równe, ale całe, tylko jedną starą plombę, bodaj w dolnej lewej szóstce. Wątrobę mam w normie. Trzustkę — w normie. Nerkę prawą i lewą w wyśmienitym stanie. Moja aorta brzuszna jest w normie. Pęcherz moczowy — prawidłowy. Hemoglobina — 12,7. Leukocyty — 4,5. Hematokryt — 41,6. Płytki krwi — 228. Cholesterol — 204. Kreatynina — 1,0. Bilirubina 4,2 i tak dalej. Moje IQ — jeśli się w to wierzy — 121; wystarczy. Mam szczególnie rozwiniętą wyobraźnię przestrzenną, prawie ejdetyczną, natomiast marną lateralizację. Profil osobowości niestały, chyba niegodny zaufania. Wiek — psychologiczny. Płeć — gramatyczna. Książki kupuję raczej w miękkich okładkach, żeby bez żalu móc je zostawić na peronie, dla innych oczu. Niczego nie kolekcjonuję. Skończyłam studia, ale w gruncie rzeczy nie nauczyłam się żadnego zawodu, czego bardzo żałuję;"

10. Wskazanie związków frazeologicznych odnoszących się do postawy bohaterki utworu. Skorzystanie ze słownika frazeologicznego.

niespokojny duch, wędrowiec, gnana wiatrem

11. Próba odpowiedzi na pytanie, jaki typ nowoczesnego człowieka jest ukazany w utworze.

Jest to typ - "bieguna", podróżnika, człowieka, który uważa, że sensem życia jest bycie w ruchu, podróżowanie.

12. Nauczyciel rozpoczyna krótką dyskusję na temat: *Z jakich powodów ludzie decydują się poświęcić życie na poznawanie nowych lądów, zdobywanie gór, odkrywanie niezbadanych terytoriów?*

(uczniowie mają możliwość wypowiedzieć swoją opinię)

13. Następnie klasa zostaje podzielona na kilkusobowe zespoły. Każdy z nich z kartonowego pudełka losuje jeden rekwizyt (np.: kompas, mapę, buty, walizkę, plecak, bilety kolejowe), który ma stać się motywem przewodnim humorystycznej inscenizacji pod tytułem: „Niezapomniana podróż”. Następnie uczestnicy rozdzielają między siebie role i opracowują przebieg inscenizacji. Po upływie wyznaczonego czasu zespoły rozpoczynają prezentacje.

14. Podsumowaniem zajęć może być praca inspirowana obrazem Vincenta van Gogha (załącznik 9.15) - pisemnie lub ustnie.

Zredaguj opowiadanie, w którym o swoich wędrownkach wspominają w pierwszej osobie buty widoczne na obrazie Vincenta van Gogha.

Zadanie domowe (do wyboru)

Opowiedz o swojej wymarzonej wyprawie. Przedstaw plan wycieczki, środki lokomocji, miejsca pobytu oraz obiekty warte obejrzenia.